

For Evigt midt imellem originalitet og klichéer

Anja Niensens debutroman fortæller historien om, hvor svært det er at navigere i livet og særligt i relationer, når man aldrig har oplevet kærlighed som andet end et dilemma. Det er en universel og hjertevarm fortælling om svigt og selvaccept, der bæres frem af et originalt sprog. Desværre tynges romanen af at skulle presses ind i en alt for specifik narratologisk form.

Allerede fra første side af *Som Hilde danser* springer titelpersonen frem for læseren med dybde og autenticitet. Som den unge kreative middelklassekvinde, der skal lære at navigere i voksenlivet, er Hilde på mange måder en letgenkendelig karakter, men alligevel er hun kompleks. Hilde er evigt midt imellem. Hun bliver nærmest personificeringen af det virvar, det kan være at stå i overgangen mellem ungdoms- og voksenliv. På den ene side er hun irriterende, stædig og egoistisk, som når hun med stor selvfølge smadrer en butiksrude og stjæler en brudekjole, hun kun i håbet skal bruge til noget. På den anden side er hun følsom og sympatisk, som når hun lader ekskæresten og hans nye kæreste danse den dans, hun ellers troede skulle være hendes. Det er denne personlighed, der levende bærer den universelle historie om at finde sig selv, når hele ens liv har været præget af svigt.

Særligt det svigt, Hilde har følt, fra sin fraværende og alkoholiske far, John, har efterladt hende med en konstant indre kamp mellem kærlighed til og vreden mod ham. For som Hilde spørger sig selv: hvordan kan man elske nogen, som forlader en? Det samme dilemma følger hende i hendes kærlighedsforhold, hvor hun klynger sig fast til følelsen af at være uønsket. Hilde minder mig mest af alt om en socialrealistisk udgave af den forladede Disney-prinsesse, der danser i regnen med korn i håret, så hun slipper for at tage hånd om alt det, der gør ondt i livet.

Mens Hilde spenderer nætterne i ekskæresten Hjaltes hønsehus, holder hun med næb, klør og løgne fast i den forliste kærlighed og drømmen om en perfekt familie. Der hersker ingen tvivl om, at den eneste Hilde bedrager med sine opdigtede historier, er sig selv. Det, der i barndommen blev skabt som en forsvarsmekanisme, er med voksenlivets ankomst blevet til et selvdestruktivt mønster. Det er en erkendelse, som fortællerstemmen også deler med os: "Det kan være svært at blive ved med at tro på noget, man godt ved ikke findes."

Hildes indre kamp bliver ikke mindre, da John bliver alvorligt syg, og Hilde må genoptage deres kontakt. Da hun endelig synes at have fundet fodfæste i deres relation, er det dog kun et kortvarigt helle, idet John kort tid efter dør.

Nielsen brillierer for alvor i dialogerne. Det er også her, hun præsterer at beskrive de ambivalente følelser, der er altoverskyggende hos Hilde, så læseren ikke kan undgå at sidde tilbage med en stor knude i maven. Der skal et højt litterært niveau til, at kunne beskrive så komplekst et forhold så klart og enkelt. Læs for eksempel disse helt korte replikker, der viser, hvordan sorgen over farens død også kan være sorgen og forvirringen over overhovedet at føle sorg:

"Det var min far. Han var min far. Selv om vi..."

"Vidste du, det ville ske?"

"Jeg vidste ikke, jeg ikke ville have, det skulle ske."

Romanen er især båret af helt korte sætninger, der både rummer en imponerende poetisk tone, og som samtidig fastholder en minimalistisk præcision. Når det er allerbedst, balancerer Nielsen sproget på original og elegant vis, men jeg ærgrer mig over, at hun ikke formår at følge denne balancegang til døds. Bogens første halvdel står stilsikkert og præcist, men herefter bliver jeg desværre tabt. Det er som om, det glemmes, at romanens litterære kvalitet skinner allermest der, hvor der efterlades en god portion minimalistisk undertekst til læserens egen tankevirksomhed.

Det er ikke kun i det sproglige overskud, at romanens første del overskygger resten. Rent handlingsmæssigt bliver der også kastet flere bolde op i luften end Nielsen griber. Efter Johns død indleder Hilde en intens søgen efter selvaccept. Og her bliver det utrolig tydeligt, at *Som Hilde danser* gerne vil være en dannelseroman med en lykkelig forløsning til slut. Den vil det så meget, at det virker til, at mellemregningerne bliver glemt. Og de mellemregninger, som faktisk er der, presses så hårdt ind på de blot 128 sider, at det kun bliver overfladisk beskrevet. Jeg bliver efterladt med en følelse af, at det er to forskellige bøger af komplet forskellig kvalitet, der møder hinanden på midten.

Helt tydeligt er det i de forsøgsvisse kærlighedsrelationer, Hilde undervejs springer ud i. Særligt Christine, som Hilde møder under et researchbesøg på en homobar, synes at blive et skelsættende venskab i Hildes søgen efter sin plads i verden. Det er tydeligt, at Christine er skabt med det ene formål at føre Hilde tættere på at acceptere den virkelige verden, men desværre udnyttes potentialet til at skabe en autentisk og velafrundet karakter ikke. I stedet virker både karakteren og hendes relation til Hilde forceret og en anelse ligegyldig. Jeg kan kun håbe, at det er Niensens forsøg på at fremskrive en refleksion over, hvordan queer personer ofte bruges. Under alle omstændigheder ender Christine som en token, hvor hun både internt i romanens univers udnyttes som Hildes research, samtidig med at hun udelukkende anvendes til at beskrive et før og efter for læseren.

Hildes historie får den feel-good slutning, som karakteren fortjener. Og selvom den kan virke forhastet og en anelse klichéfyldt, vender Nielsen her tilbage til en række af de kvaliteter, der skinner igennem i de indledende kapitler. Det er jo klichéer af en grund, og da Hilde taler direkte til John på årsdagen for hans død, måtte jeg faktisk tage mig selv i at fælde en lille tåre.

Trods de potentialer, der ikke samles godt nok op, er bogen en debut, der leverer en originalitet i både sprog og i den levende beskrivelse af Hilde-karakteren. Der er uden tvivl meget i Niensens litterære virksomhed, som er værd at bygge videre på. Jeg ser i hvert fald frem til at følge udviklingen i hendes forfatterskab.

Som Hilde Danser er udgivet af Arkiv for Detaljer D. 20. maj 2022.

Det er Anja Niensens debutroman.

230 kr.